

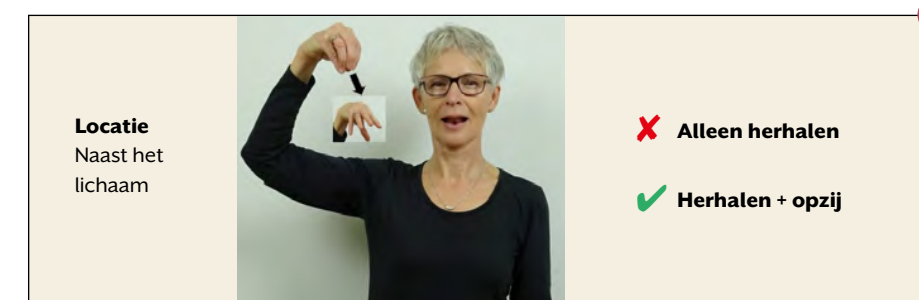

Een avondje onderzoek naar de **Nederlandse Gebarentaal**

Tekst Rozemarijn Nieste • Foto's SignLab Amsterdam

Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar de Nederlandse Gebarentaal. Op 3 april werd in het nieuwe honk van SignLab op de Kloveniersburgwal in Amsterdam een Open Avond georganiseerd. Hier werd recent onderzoek gepresenteerd aan de dovengemeenschap. Het doel was om onderzoekers en de dovengemeenschap meer met elkaar te verbinden. Met 80 bezoekers werd het een gezellig drukke avond. De Open Avond werd georganiseerd door SignLab Amsterdam (onderzoeksgroep van de Universiteit van Amsterdam), Hogeschool Utrecht en het Nederlands Gebarencentrum.

Cindy van Boven van SignLab vertelde over het onderzoek naar meervoudsvorming in NGT. Er zijn verschillende manieren om meervoud aan te geven. Meestal wordt een gebaar bij meervoud herhaald, zoals bij MENS en MENSEN. Soms wordt het gebaar niet alleen herhaald, maar verplaatsen de handen zich ook naar opzij. De locatie van het gebaar blijkt daarin van invloed te zijn. Wordt het gebaar op het lichaam gemaakt, zoals bij MENS, dan wordt het alleen herhaald. Vindt het plaats naast het lichaam, dan wordt het niet alleen herhaald maar beweegt de hand ook naar opzij. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij LAMP. Wordt het gebaar gemaakt voor het lichaam, dan kan het allebei. Bijvoorbeeld het gebaar voor BOEK kan worden herhaald, maar de hand kan zich verplaatsen als de boeken op een stapel

liggen of op een plank staan. Jenia Kristophorova van SignLab vertelde over samengestelde zinnen. Werkwoorden staan niet altijd op dezelfde plek in de zin. Bijvoorbeeld, bij ‘de moeder denkt dat haar dochter ziek is’, staat DENKT meteen na MOEDER op de tweede plaats. Maar bij ‘het meisje wil een appel eten’ zetten gebaarders ‘WIL’ achteraan in de zin, niet op de tweede plaats na MEISJE. Marloes Oomen en Tobias de Ronde doen bij SignLab onderzoek naar vraagzinnen. Er werd altijd verondersteld dat wenkbrauwen omhoog moeten bij een vraagzin, maar dat is niet altijd zo. Er is meer variatie. Zo gaan soms bij vraagzinnen de wenkbrauwen juist omlaag. Heel ander soort onderzoek wordt gedaan door Maartje de Meulder aan de Hogeschool Utrecht. Zij kijkt hoe gebarentaal wordt gebruikt in gebarende, meertalige gezinnen. Hoe gebruiken de gezinsleden gebarentaal, hoe laveren ze tussen de verschillende gesproken talen en gebarentalen in hun dagelijks leven? Hoe verloopt de taalontwikkeling bij deze kinderen? Allerlei creatieve methodes worden bij dit onderzoek ingezet, zoals home-video's, dagboeken en getekende taalportretten.

“Doordat we steeds beter weten hoe NGT in elkaar zit, kunnen we betere lesmaterialen ontwikkelen.”

Onderzoek is belangrijk

Dit zijn natuurlijk leuke weetjes, maar je vraagt je misschien af waarom dit onderzoek nodig is? Floris Roelofsen (SignLab) en Maartje de Meulder leggen dit uit: Onderzoek naar NGT is belangrijk, in de eerste plaats voor de dovensgemeenschap en voor iedereen die NGT wil leren. Mensen die NGT willen leren zijn bijvoorbeeld ouders van dove kinderen, plots- en laatdoven, tolken in opleiding en doven die in Nederland komen wonen, bijvoorbeeld uit Oekraïne. Doordat we steeds beter weten hoe NGT in elkaar zit, kunnen we betere lesmaterialen ontwikkelen. Onderzoek is ook belangrijk voor de dovensgemeenschap. Voor elke taalgemeenschap is het van belang om inzicht te hebben in hoe de taal zich ontwikkelt en hoe deze wordt overgedragen op volgende generaties. Diepgaande kennis van de taal is ook nodig om in de

Terugkijken?

Een videoverslag van de Open Avond vind je hier.

Er zijn nog (te) weinig dove en slechthorende onderzoekers in Nederland. Ook zijn er niet veel dove studenten bij Gebarentaalkunde (UvA) en Deaf Studies (HU). Heb je interesse in gebarentaalonderzoek en wil je meer weten over studie of werk, stuur dan een berichtje naar signlab.amsterdam@gmail.com. Daarnaast worden regelmatig dove, gebarentalige deelnemers gezocht voor onderzoek. Heb je interesse om mee te doen? Dit kun je laten weten op hetzelfde mailadres.

“Er zijn in de wereld veel ontwikkelingen op het gebied van Artificial Intelligence, waar ook voor de Nederlandse dovensgemeenschap kansen kunnen liggen.”

toekomst technologische innovaties te kunnen ontwikkelen voor gebaarders. Er zijn in de wereld veel ontwikkelingen op het gebied van Artificial Intelligence, waar ook voor de Nederlandse dovensgemeenschap kansen kunnen liggen. Ten slotte is onderzoek natuurlijk belangrijk voor taalkundigen. Om taal echt goed te kunnen begrijpen, willen zij weten wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen de gebarentalen, en tussen gebarentalen en gesproken talen. Ten opzichte van gesproken talen, is er over NGT nog maar weinig bekend.

meenschap. Zo bleek uit het onderzoek dat correct mondbeeld heel belangrijk is om een avatar te begrijpen. Ook is het uiterlijk van de avatar aangepast, zodat het prettiger is om naar te kijken. De avatar is er voorlopig nog niet, er moet nog veel aan gewerkt worden. Al met al was het een zeer informatieve avond. Er was veel interactie met het publiek en een gezellige borrel na afloop. De organisatie wil in de toekomst graag nog eens een Open Avond organiseren, dus heb je het gemist dan is er later nog een kans om erbij te zijn. ●

Onderzoek in de praktijk

Marijke Scheffener, docent Nederlandse Gebarentaal aan de UvA gebruikt de resultaten uit het onderzoek in haar onderwijs. Daarnaast gebruikt ze ook ervaringen in de dovensgemeenschap. In haar presentatie deelde zij een toevoeging over het gebruik van meervoudsvormen die in het publiek voor een nostalgisch gevoel zorgde. Toen we in Nederland nog met de gulden betaalden, was hiervoor een gebaar dat werd aangepast bij meervoud. Vroeg je iemand om twee of drie gulden, dan gebaarde je GULDEN met twee of drie vingers. Ook een praktische toepassing van onderzoek naar NGT is de ontwikkeling van een gebaren-avatar voor de NS. Richard Cokart van het Nederlands Gebarentaalcentrum vertelde hierover. De NS is benieuwd of er een avatar ontwikkeld kan worden die op aankondigingsborden boven de perrons wijzigingen in de dienstregeling meedeelt in NGT. Voor gebarentaligen is het prettig om deze informatie te krijgen in hun eigen taal. Het is belangrijk om de avatar te ontwikkelen in samenspraak met de dovens-

Meer informatie?

Wil je verder lezen over onderzoek naar gebarentaal?

- gebarentaal.nl/onderzoek NGT
- signlab-amsterdam.nl
- maartjedemeulder.be